

вдяки охарактеризованим вище її чисельним перевагам, перш за все, високій маркетинговій ефективності.

Література

1. *Калужский М. Л.* Маркетинговые сети в электронной коммерции // *Маркетинг*. — 2015. — №3. — С. 81–93.
2. *Аксенова К.А.* Реклама и рекламная деятельность // *Маркетинг*. — 2012. — С. 25–28.
3. Офіційний сайт Інтернет асоціації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.inau.org.ua>

УДК 339.5.012:633.1:658.8.012.2

Чернявський І. Ю.¹, аспірант,
Український науково-дослідний інститут продуктивності
агропромислового комплексу, м. Київ, Україна
aa8010ci@gmail.com

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ЗЕРНОВИХ

Теорією і практикою маркетингу запропоновано комплекс маркетингових досліджень, від ступеня глибини і системності реалізації якого залежить ефективність промислового виробництва. Однак в даний час своє вираження різноманітні види маркетингових досліджень на вітчизняних підприємствах, особливо аграрних, не знаходять.

За підсумками 2016/2017 маркетингового року Україна встановила новий абсолютний рекорд з експорту зернових — 43,9 млн т. З них зарубіжні поставки кукурудзи становили 20,7 млн т, пшениці — 17,5 млн т, ячменю — 5,4 млн т. Варто зазначити, що найбільшими покупцями українського зерна у I півріччі 2017 року, як і раніше, були країни Африки, Азії та Європи. Україна має значні конкурентні переваги на світовому ринку зернових за рівнем витрат на їх виробництво.

Суттєвий внесок у дослідження проблем формування та функціонування ринку зерна, вивчення його кон'юнктури, організа-

¹ Науковий керівник д.е.н., професор Буряк Р.І.

ційно-економічних відносин при становленні та функціонуванні ринку зерна зробили провідні вітчизняні вчені В.Г. Андрійчук, В.Я. Амбросов, В.І. Бойко, О.Д. Гудзинський, С.І. Дем'яненко, О.Ю. Єрмаков, С.М. Кваша, І.Т. Кішак, М.Г. Лобас, Ю.Я. Лузан, С.В. Майстро, М.Й. Малік, П.М. Макаренко, В.Я. Месель-Веселяк, П.Т. Саблук, І.І. Червен, В.С. Шебанін, О.Г. Шпикуляк, О.М. Шпичак, В.М. Яценко, О.М. Яценко та ін.

Метою дослідження є проведення маркетингових досліджень кон'юнктури світового і вітчизняного ринків зернових і розробка заходів щодо удосконалення маркетингової діяльності підприємств на ринку зернових.

Зерновий підкомплекс аграрного сектору України є стратегічною галуззю вітчизняної економіки. Варто зазначити, що у 2016 році посівні площі зайняті під зернові культури в Україні займали понад 14,4 млн га і склали близько 53 % від усіх посівних площ (27 млн га). У 2016 році в нашій країні було зібрано рекордний врожай зернових і зернобобових культур – 66,088 млн т, а у 2015 році за даними Державної служби статистики врожай становив 60,125 млн т зернових і зернобобових культур [3].

За попередніми даними Міністерства аграрної політики і продовольства України, експорт зернових культур і борошна за підсумками 2016/2017 МР склав 44,441 млн т. Зокрема, експорт пшениці склав 17,531 млн т (на 592 тис. т більше до попереднього МР); кукурудзи — 20,703 млн т (на 3,294 млн т більше), ячменю — 5,354 млн т (на 941 тис. т більше); жита — 11,4 тис. т (на 7 тис. т менше); інших зернових — 304 тис. т (на 61 тис. т більше), борошна — 402,9 тис. т (на 54 тис. т більше) [4].

Згідно прогнозу Міністерства сільського господарства США (USDA) врожай зернових в Україні у 2017 році становитиме 64,99 млн т, а експорт зерна з України у 2017/2018 маркетинговому році (МР, липень-червень) складе 42,11 млн т. Експорт пшениці становитиме 16 млн т, фуражного зерна — 26,11 млн т, у тому числі кукурудзи — 21,5 млн т [6].

За прогнозними даними USDA [6] у 2017/2018 маркетинговому році Україна посяде четверте місце за обсягами експорту пшениці, який збільшиться до 26,31 млн т. Основними перспективними ринками збуту української пшениці є країни Південно-Східної Азії, Європейського Союзу, Близького Сходу та Африки.

За прогнозами USDA [6] у 2017/2018 МР Україна переміститься з третьої на четверту позицію у світовому рейтингу експортерів кукурудзи та забезпечить постачання на світовий ринок 20,5 млн т кукурудзи (13,5 % у загальносвітовій структурі

експорту). Привабливими ринками збуту для української кукурудзи у 2017/2018 МР будуть ринки: Єгипту; Європейського Союзу — Нідерландів, Італії, Іспанії, Бельгії; Ірану; Туреччини; Південної Кореї; Ізраїлю; Тунісу; ПАР та Йорданії.

Україна є однією з небагатьох країн, які мають значний вплив на світовий ринок зернових. Проте, потенціал щодо виробництва зернової продукції у нашій країні використано ще не в повній мірі. За даними Державної служби статистики України у 2016 році середня урожайність пшениці в сільськогосподарських підприємствах становила 43,7 ц/га, а у фермерських господарствах — 42,1 ц/га, середня урожайність ячменю 35,2 ц/га та 30,7 ц/га, середня урожайність кукурудзи 72,4 ц/га і 55,4 ц/га відповідно [2]. Ці показники (щодо урожайності пшениці та ячменю) більш ніж у 2 рази нижчі ніж у аналогічних сільськогосподарських підприємствах країн Європейського Союзу. Таким чином при підвищенні середньої врожайності пшениці та ячменю до 50 ц/га, а кукурудзи до 80 ц/га за рахунок застосування сучасних технологій виробництва рослинницької продукції та залучення інвестицій у вітчизняний аграрний сектор, Україна може виробляти понад 100 млн т зернових на рік.

Література

1. Буряк Р.І. Маркетингове дослідження ринків продукції рослинництва: монографія / Р.І. Буряк, С.В. Кузьменко. — Київ: ЦП «Компринт», 2016. — 373 с.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Сільське господарство України: Статистичний збірник за 2016 рік / За ред. О. М. Прокопенко. — К.: Державна служба статистики України, 2017. — 235 с.
4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.apk-inform.com/ru/analytics>.
6. Grain: World Markets and Trade // United States Department of Agriculture/ Foreign Agricultural Service, December 2017. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/grain.pdf>.